

رام پنجم بهمن

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادر) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادر برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنادردهی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی ای معنادر از سالگرد رخدادهای معنادر تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

پنجم بهمن

اعضای فرقه‌ی
دموکرات آذربایجان
با عکس استالین

در چنین روزی به سال ۱۲۹ هجری خورشیدی سپاهیان خراسانی و شیعیان با رهبری عبدالله بن علی و ابوعون در نبرد زاب در حوالی اربیل بر نیروهای اموی پیروز شدند و به این ترتیب میان‌پرده‌ی ناخوشایند دوران بنی امیه در تاریخ ایران زمین از سر گذشت. سپاه شورشیان سی و پنج هزار تن و سپاه امویان که زیر فرمان خلیفه مروان دوم (حمار) می‌جنگید بین ۱۲۰ تا ۱۵۰ هزار تن عده داشت.

در تاریخ معاصرمان در سال ۱۳۰۰ مجلس شورای ملی لایحه اعزام شصت نفر محصل نظامی به اروپا تصویب کرد، و در همین روز به دستور سردار سپه وزیر جنگ اداره‌ی کل غله و نان و اداره کل خالصه‌جات ضمیمه‌ی وزارت جنگ شد. دو سال بعد در ۱۳۰۲ ماژور ابوالقاسم لاهوتی افسر کرمانشاهی هوادار بلشویک‌ها سر به شورش برداشت و کوشید تبریز را فتح کند، اما شکست خورد. ربع قرن بعدتر بار دیگر همفکران لاهوتی کوشیدند تبریز را از ایران جدا سازند ولی باز شکست خوردند و در همین روز به سال ۱۳۲۵ در زنجان دادگاهی برای محاکمه‌ی اعضای فرقه دموکرات آذربایجان تشکیل شد تا به جنایتشان رسیدگی کند.

نبرد میکاتاگاهارا

آن بولین

فرانسیس فرانسوی

پنجم بهمن در اروپا با تاجگذاری شاهان و قراردادهای سیاسی تقارنی داشته است. در چنین روزی به سال ۴۱ میلادی کلاودیوس به امپراتوری روم برگزیده شد (تصویر زیر چپ)، در سال ۸۹۴ هجری خورشیدی فرانسیس شاه فرانسه تاجگذاری کرد، در ۹۱۲ هانری هشتم پنهانی با آن بولین ازدواج کرد، و در ۹۵۲ تاکدا شینگن با ۳۵ هزار سرباز در نبرد میکاتاگاهارا بر سپاهیان یازده هزار نفره‌ی ایه‌یاسو توکوگاوا پیروز شد.

در پنجم بهمن سال ۱۲۹۷ اوکراین از دولت بلشویکی روسیه اعلام استقلال کرد، در ۱۳۳۴ وضعیت جنگی میان آلمان و شوروی که از میانه‌ی جنگ جهانی دوم برقرار بود خاتمه یافت، و در ۱۳۴۰ رئیس‌جمهور کندی برای اولین بار مصاحبه‌ای مطبوعاتی ترتیب داد که به طور زنده از تلویزیون پخش می‌شد. در ۱۳۵۰ هم عیدی امین با کودتایی میلتون اوبوتی را از قدرت کنار زد و خود دیکتاتور اوگاندا شد.

الکساندر گراهام بل

عیدی امین

آگهی «رژه‌ی عروسی»

ریشارد اشتراوس

این روز در ضمن با تاسیس نهادها و شهرهای مدرن هم مصادف بوده است. در سال ۹۳۳ شهر سائوپولو در برزیل بنیان نهاده شد، در ۹۵۴ غارتگران پرتغالی اردوگاهی در آنگولا برای خود درست کردند که بعدتر به شهر لواندا پایتخت امروزی این کشور تبدیل شد، در ۱۱۳۴ دانشگاه مسکو تاسیس شد و در ۱۲۵۸ بانک ملی بلغارستان تاسیس شد.

پنجم بهمن در تاریخ تکامل تلفن هم روز مهمی بوده است. چون در چنین روزی به سال ۱۲۶۰ بود که توماس ادیسون و الکساندر گراهام بل شرکت تلفن شرق را تاسیس کردند و در ۱۲۹۴ الکساندر گراهام بل نخستین خط تلفنی که شرق و غرب آمریکا را به هم متصل می‌کرد را افتتاح کرد و از نیویورک با توماس واتسون در سان فرانسیسکو صحبت کرد.

رخدادهای فرهنگی و اجتماعی این روز هم بسیار بوده‌اند. در ۱۲۳۷ آهنگ «رژه‌ی عروسی» ساخته‌ی فلیکس مندلسون که به مناسبت ازدواج شاهزاده ویکتوریا دختر ملکه ویکتوریای انگلستان و فریدریش شاه پروس ساخته شده بود، اجرا شد و به سرعت به موسیقی عروسی محبوب اروپاییان تبدیل شد، در ۱۲۸۸ ریشارد اشتراوس اپرای الکترا را در اپرای دولتی درسدن بر صحنه برد، و در ۱۳۰۳ اولین مسابقات المپیک زمستانی در شامونیکس فرانسه و در کوههای آلپ گشایش یافت.

در سال ۱۳۲۶ توماس گلدسمیت اولین بازی الکترونیکی به نام «لوله‌ی اشعه‌ی کاتدی» (Cathode Ray Tube) را عرضه کرد، در ۱۳۴۳ شرکت ورزشی نوار آبی در دانشگاه اورگون تاسیس شد و بعدتر به نایک تغییر نام داد، و در ۱۲۵۹ دولت هند بالاترین مدال افتخار این کشور یعنی بهارات راتنا را به مادر ترزا داد. در ۱۳۷۷ هم پاپ ژان پل دوم در سفری تاریخی از کوبا دیدار کرد و در سخنرانی‌اش هم خواهان اصلاحات در کوبا و آزادی زندانیان سیاسی شد و هم تلاش آمریکا برای منزوی کردن کوبا را محکوم کرد. این روز از نظر جرایم پر سر و صدا هم غنی بوده است. چون در سال ۱۳۸۵ جوانا بارازا کشتی‌گیر مکزیکی دستگیر شد چون معلوم شد قاتلی سریالی است که بین ۴۲ تا ۴۸ پیرزن را به قتل رسانده است، و در ۱۳۹۲ در جریان شورش در زندان بارکیسیمتو در ونزوئلا پنجاه نفر کشته و ۱۲۰ نفر زخمی شدند.

جوانا بارازا

شورش در زندان بارکیسیمتو

در میان مردم ایران زمین زادگان و رفتگان این روز اغلب ساکن سرزمینهای پیرامونی حوزه‌ی تمدن ایرانی بوده و گرایش‌های ایران‌ستیزانه هم داشته‌اند. در میان زادگان می‌توان از ادوارد شوادنادزه سیاستمدار گرجی یاد کرد که کارگزار کمونیستها بود و سیاه‌بختی فراوان برای مردم گرجستان به ارمغان آورد و به سال ۱۳۰۷ در همین روز زاده شده بود. از میان رفتگان هم می‌توان به ابراهیم بن ولید خلیفه‌ی اموی (۱۲۹)، مهرماه

سلطان ملکه‌ی عثمانی (۹۵۷) و علی حسن‌المجید تک‌ریتی (۱۳۸۹) مشهور به علی شیمیایی پسرعموی صدام حسین و وزیر جنگ عراق که بمباران شیمیایی مخالفان صدام را مدیریت می‌کرد.

ژوزف لویی لاگرانژ

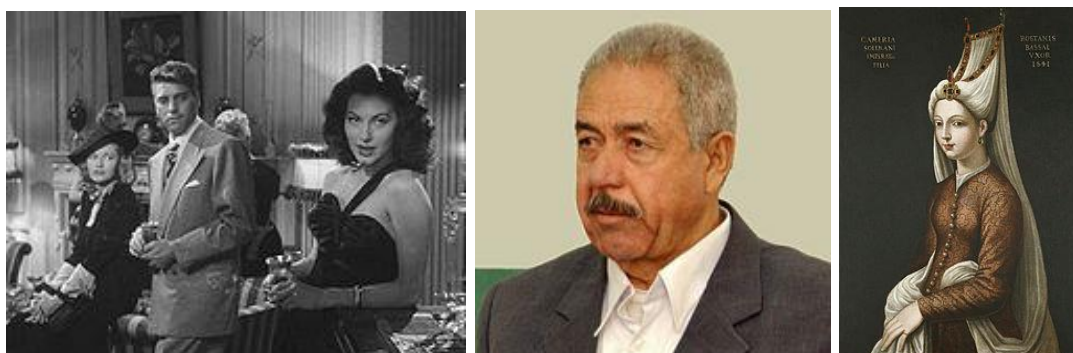
فریدریش یاکوبی

ادوارد شواردنادزه

ویرجینیا ولف

روبرت بویل

در میان ایرانیان روبرت بویل شیمیدان و طبیعی‌دان ایرلندی (۱۰۰۶)، ژوزف لویی لاگرانژ ریاضیدان فرانسوی (۱۱۱۵)، فریدریش هاینریش یاکوبی فیلسوف آلمانی (۱۱۲۲)، سامرست موآم (۱۲۵۳)، و ویرجینیا ولف داستان‌نویس انگلیسی (۱۲۶۱) در این روز زاده شده‌اند و گنسریک شاه وندال‌ها (۴۷۷ میلادی)، آل کاپون گانگستر آمریکایی (۱۳۲۶ هجری خورشیدی) و آوا گاردنر هنرپیشه‌ی آمریکایی (۱۳۶۹) در این روز درگذشته‌اند.

آوا گاردنر

علی شیمیایی

مهرماه خانم